

**КРИТЕРИЈУМ ОЦЕЊИВАЊА
ПЕТИ РАЗРЕД**

наставна тема	исходи по нивоима знања		
	основни ниво	средњи ниво	напредни ниво
РЕЧЕНИЧНИ ЧЛАНОВИ	- зна да наброји реченичне чланове и питања која му помажу да их одреди; одређује реченичне чланове у типичним примерима; понуђени су могући одговори и подвучени су реченични чланови;	- одређује самостално реченичне чланове у једноставним примерима; препознаје именски и глаголски предикат без објашњавања; препознаје атрибут, прави и неправи објекат и апозицију у једноставнијим примерима	- одређује реченичне чланове у сложенијим примерима; сам подвлачи предикат и одређује да ли је именски или глаголски уз објашњење; разликује прави и неправи објекат помоћу падежа; познаје подврсте реченичних чланова; одређује реченичне чланове у реченицама; инверзија; препознаје придевски и падежни атрибут у једноставнијим примерима; одређује субјекатски и објекатски скуп речи;
ВРСТЕ РЕЧИ	- зна да наброји врсте речи; разликује променљиве и непроменљиве речи; понуђене речи разврстава у понуђене одговарајуће врсте;	- зна врсту наведене речи; повезује врсту речи са њеном подврстом; одређује падежни облик и степен поређења придева; одређује облик глагола;	- одређује врсту и подврсту речи и граматичке категорије; уочава употребу предлога уз падеже; уочава прилоге у реченицама;
ЗАМЕНИЦЕ	- зна да наброји заменице за прво, друго и треће лице; зна употребу заменице Ви у обраћању (исправљају грешке у погрешно написаним примерима)	- мења заменице по падежима; зна личне заменице (уочавање енклитичких облика); правилно пише предлоге уз енклитичке облике (са мном, преда мном);	-у реченици одређује лице, род, број и падеж; разликује помоћни глагол и заменицу трећег лица једине женског рода
ПРИДЕВИ	- препознаје придев; одређује род и број помоћу именице; исправља грешке у писању присвојних придева; исправно пише суперлатив и компаратив старији, горчи, виши,	- зна да одреди придев у групи речи и у једноставној реченици; повезује придев са подврстом којој припада; мења придев по падежима; гради компаратив (са посебним освртом на	- у реченици одређује придев, врсту, род, број и падеж; зна да објасни грађење компаратива и суперлатива; мења придевски атрибут у падежни (вода са

	строжи..)	горчи, строжи, тешњи...) и суперлатив;	извора-изворска вода)
ИМЕНИЦЕ	-препознаје именицу; одређује род и број; правилно пише велико слово именица;	-зна да одреди именицу; повезује именицу са подврстом; мења именицу по падежима;	- у реченици одређује врсту, род, број и падеж; препознаје именицу у служби атрибута и именског дела предиката; разликује бројну именицу од броја и глаголску именицу од глагола;
ПАДЕЖИ	- набраја падеже и питања за падеже (једнина и множина); правилно у реченици употребљава падежни облик (без предлога <i>са</i> у значењу средства, генитив множине)	- одређује падеж дате речи; повезује падеж са понуђеним значењем (основна значења); схвата да је падеж различит облик исте речи; разликује граматичку основу и наставак;	- зна да одреди падеж и значење; одређује функцију; зна употребу предлога у падежним облицима (датив – локатив; вокатив и номинатив без предлога; присвојни генитив без предлога - нпр. <i>наставник историје</i>)
ГЛАГОЛИ	- употребљава правилно глаголски облик у реченици- исправља грешке: футур, перфекат треће лице једнине повратних глагола; презент треће лице (мн. тучу, хоћу); мења реченицу по временима; зна да пише речцу не уз глаголе;	-разликује личне и неличне глаголске облике; зна категоријална обележја глагола (одређује лице, број и род понуђеног гл. облика; познаје категорију гл. вида и рода; повезује глаголски облик са називом; одређује у једноставнијим примерима инфинитивну и презентску основу; зна помоћне глаголе и њихову промену у потврдном и одричном облику(уочава енклитике)	- зна да одреди понуђени глаголски облик; одређује инфинитивну и презентску основу у сложенијим примерима (ићи, сести); мења глаголе свршеног вида у презенту; разликује основу и наставке у простим глаголским облицима; зна делове сложених гл. облика;
РЕЧЕНИЦА	- препознаје просту и сложену реченицу (улога предиката у личном глаголском облику)	- дели сложену реченицу на просте (предикатске реченице) у једноставнијим примерима	- дели сложену реченицу на просте у сложенијим примерима
АКЦЕНАТ	- осећа дужина акцента у једносложним речима	- одређује место акцента	- одређује место и дужину акцента

ОРТОЕПИЈА	- увежбавање правилног изговора гласова и речи - казивање напамет научених краћих текстова - слушање звучних записа	- увежбавање правилног изговора исказа, реченица, пословица, питалица, загонетака - казивање напамет научених лирских и епских текстова	- увежбавање изговора брзалица и краћих текстова - изражајно казивање текстова
ПРАВОПИС	- примењује правописну норму у једноставним примерима: 1. правилно употребљава велико слово у писању властитих имена, географских појмова (једночлани називи) и назива улица; зна правила управног говора (први) 2. правилно употребљава велико слово у писању присвојних придева на -ов, -ев и -ин и мало слово у писању присвојних придева на -ски, -чки, -шки) - зна како се пишу називи разних организација (једноставни примери); 3. зна како се правилно пишу заменице (в. у колони заменице); 4. зна употребу одричне речце не (в. у колони глаголи) 5. исправно пише речцу нај у суперлативу. - зна употребу тачке и запете, запете уз вокатив, три тачке (једноставнији примери)	- зна и примењује правописну норму у већини случајева: 1. употреба великог слова у писању назива уметничких дела, празника, историјских догађаја, вишечланих географских појмова (насељена и ненасељена места) 2. исправно пише називе разних организација и органа (сложенији примери) 3. правилно употребљава слово Ј у писању присвојних придева 4. зна употребу тачке и запете, запете уз апозицију, вокатив, три тачке и цртице у једноставнијим примерима 5. зна два правила управног говора	- зна и доследно примењује правописну норму: 1. употреба великог слова код назива делова насељених места 2. управни говор трећи и узвичником крају
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Саставља једноставан наративни, дескриптивни и експозициони текст организован у смисаоне целине(увод, разрада, закључак) користећи правилно латинично и ћирилично писмо; реченица је разумљива и	текст садржајнији, целовитији; распоред грађе лепо осмишљен(увод, ток радње - истицање најважнијих момената, врхунац и завршетак), уочава узрочно последичне везе, зна	текст садржајнији, добар избор и распоред грађе; групише грађу према композиционим етапама; добро одређено тежиште теме; већина правописних правила испоштована,

	граматички исправна; примењује правописну норму у једноставнијим случајевима; -зна да укратко исприча стваран или измишљени догађај по хронолошком реду, -опис природе - пејзаж (описује природу трудећи се да запази најбитније детаље у природи и користећи придеве); -опис лика - портрет личности из непосредне околине (описује спољашњи изглед (обраћа пажњу на детаље) и унутрашње особине личности (на основу неколико особина и поступака); описивање спољашњег и унутрашњег простора; г) описивање једноставнијег радног поступка; - уме да препричава краћи текст - саставља писмо (једноставнији примери; зна основна правила о писању писама	основне елементе композиције, уочава пасусе као уже тематске целине, исказује властита осећања и ставове, запажа више детаља) , добро одређено тежиште теме; већина пшравописних правилка испоштована; - пише јасно и смислено, - препричава динамичне сцене из епског дела, телевизијске емисије или филма избегава безначајне појединости и сувишне речи - саставља вест	јединствен, оригиналан и стилски добро бличен текст
ЛЕКСИКА	препознаје синонине и антонине; одређује значење непознате на основу састава и контекста речи у једноставним примерима уз помоћ;	повезује примере синонимије и антонимије са називима истих; препознаје некњижевне речи и туђице(зна турцизме) ; одређује значење непознате на основу састава и контекста речи у једноставним примерима	Одређује синонине и антонине; примећује и именије туђице; одређује значење непознатих речи на основу контекста и значењања у сложенијим примерима; на примерима једностсвних фраза и полисемије примећује основно и пренесено значење речи(не именовати лексичке појаве);
ЛИРИКА	- зна ко је аутор песме ; одређује књижевни род; одређује тему; одређује основни мотив и осећање; препознаје	- повезује песму са понуђеном врстом лирике (посебно обратити пажњу на дескриптивне песме,	-зна да направи разлику између лирског субјекта и песника; сам одређује врсту песме; одређује

	епитет; разликује уметничку и народну поезију;	митолошке и обредне); препознаје оноματοпеју и поређење; издваја остале мотиве и препознаје песничку слику;	наведене стилске фигуре; на основу издвојених мотива организује песничке слике, открива основна осећања и идеју песме; осећа експресивност, изражајност, ритмичност; одређује врсту стиха;
ЕПИКА	- зна ко је писац дела; уочава тему, мотив, место, време, фабулу, лик; одређује књижевни род	- препознаје у тексту наратив, опис, дијалог; повезује дело са понуђеном врстом (приповетка, роман, епска народна песма, бајка, новела, шалова народна прича, прича о животињама); препознаје развијање радње у епском делу	- одређује разлику између епског приповедача и писца; примењује уметничке поступке у развијању радње; идеја; одређује наведене врсте епских дела у стиху и прози; повезује одломак дела са књ. родом и врстом; прави језичку и етичку анализу лика (једноставно и укратко); одређује врсте стихова у народној поезији
ДРАМА	- зна ко је писац дела; уочава тему, мотив, место, време, фабулу, лик; одређује књижевни род; препознаје чин, појаву, ликове;	- познаје врсте драме (драма за децу, радио и телевизијска драма); одређује мотиве, композицију (основни појмови у развијању радње)	- повезује прочитани драмски текст са позоришном представом и улогом редитеља, сценографа и костимографа; повезује одломак дела са књ. родом и врстом; прави језичку и етичку анализу лика (једноставно и укратко); идеја